

KLAGANDE

[REDACTED]

Ombud: Ann-Cathrine Sandberg
Din förlängda Arm AB
Skutgatan 2
973 41 Luleå

MOTPART

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Luleås dom den 22 juni 2015 i mål nr 2396-14, se bilaga A

SAKEN

Ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans

---

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och beslutar att [REDACTED] har rätt till ytterligare ekonomiskt stöd med 158 kr för assistansomkostnader avseende juni 2014.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar ersättning för sina assistansomkostnader och anför bl.a. följande. Underlaget avseende uttag av förbrukningsartiklar är nu kompletterat med ett namnförtydligande av hennes ombud, Stefan Viskum. Assistansbolaget gör stora inköp av enklare förbrukningsartiklar för att hålla nere kostnaderna. Hon bifogar en sammanställning av assistansbolagets inköpta artiklar under 2014 samt en faktura på inköp under maj 2014.

Socialnämnden anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Relevanta och tillämpliga bestämmelser framgår av förvaltningsrättens dom.

██████████ ersättningsanspråk avser tvål, handdesinfektion och tvättbalsam för 158 kr som hennes assistenter behöver för att kunna utföra assistansen. Enligt ██████████ hämtar assistenterna dessa förbrukningsartiklar från ett förråd som tillhör assistansbolaget.

De förbrukningsartiklar det är fråga om är typiska personalomkostnader för vilka ekonomiskt stöd enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, kan utgå.

Frågan är därefter om ██████████ visat genom underlagen att hon haft en kostnad som uppkommit i samband med hennes assistans. Underlaget benämns materialbeställning förbrukningsartiklar och är debiterat kundkonto 33 för assistansomkostnader. Underlaget är vidare daterat den 12 juni 2014 och undertecknat av ansvarig arbetsledare. Handlingen har kompletterats med signeringen mottagen av kund följt av en namn-

teckning som senare kompletterats med ett namnförtydligande. Enligt kammarrätten är inte underlaget att anse som ensidigt upprättat när det finns såväl ett kundkontonummer som en signering för kundens räkning. Dessutom finns i den övriga utredningen en förteckning över de volymer förbrukningsmaterial assistansanordnaren har köpt via landstingets läns-service samt fakturor avseende dessa inköp. [REDACTED] får därför anses ha visat att hon haft dessa kostnader för sin assistans. Någon anledning att ifrågasätta beloppets skälighet har inte framkommit. [REDACTED] har därför rätt till begärd ersättning för juni 2014 och hon ska beviljas ytterligare ekonomiskt stöd för sin assistans med 158 kr. Överklagandet ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Mats Törnered
kammarrättslagman
ordförande

Anders Lind
kammarrättsråd

Carina Ferm Brodén
kammarrättsråd
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

Enhet 1

DOM
2015-06-22
Meddelad i
Luleå

Mål nr
2396-14

KLAGANDE

██████████ ██████████

Ombud: Ann-Cathrine Sandberg
Din förlängda Arm AB
Skutgatan 2
973 41 Luleå

MOTPART

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämnden i Luleå kommuns beslut den 6 oktober 2014, referensnr.
40388 och 40450

SAKEN

Ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för personlig assistans enligt lagen
(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet av beslutet avseende maj 2014,
referensnr. 40388, och förklarar att ██████████ har rätt till sökt ekonomiskt
stöd med 33 917,02 kr.

Förvaltningsrätten bifaller delvis överklagandet av beslutet avseende juni
2014, referensnr. 40450, och förklarar att ██████████ har rätt till
ekonomiskt stöd med 32 331,30 kr.

Dok.Id 63562

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.dom.se

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

■■■■■■ ansökte om ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans om 33 917,02 kr avseende maj 2014, varav 29 579,66 kr avsåg lön, 1 624 kr avsåg assistans-, utbildnings- och personalomkostnader och 2 713,36 kr avsåg administration. Hon ansökte vidare om ekonomiskt stöd om 32 489,30 kr avseende juni 2014, varav 29 732,30 kr avsåg lön, 158 kr avsåg assistans-, utbildnings- och personalomkostnader och 2 599 kr avsåg administration. Socialnämnden avslag ansökningarna med motiveringen att verifikat, som kopia på lönespecifikation och kvitto/faktura, som styrker kostnaderna saknas.

PARTERNAS INSTÄLLNING

■■■■■■ yrkar i första hand att hon ska erhålla ersättning för samtliga kostnader i enlighet med ansökningarna.

I andra hand yrkar hon att förvaltningsrätten skall fastställa att det ingivna underlaget styrker kostnaderna samt att målet återförvisas till nämnden för nytt beslut.

Hon framför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Det ingivna underlaget är tillräckligt för att styrka kostnaderna. Förvaltningsrätten i Luleå har i ett stort antal domar behandlat i huvudsak samma frågeställning som i aktuellt mål och då undanröjt kommunens beslut.

Kommunen har uppgett att den följer Försäkringskassans rekommendationer avseende ersättning för kostnader. Hon anser att kommunen inte följer rekommendationerna och inte heller beaktar det avtal som den

enskilde har med assistansanordnaren. Konsekvensen av kommunens handlande påverkar den enskildes möjligheter enligt LSS att styra över sin beviljade insats då det gäller kostnader för utbildning, handledning, introduktioner, merkostnader, arbetsmiljö m.m.

Hon har yrkat administrationskostnader med 8 procent av den totala ersättningen vilket hon anser bör ersättas.

Socialnämnden har uppgett följande.

Socialnämnden medger att ersätta lönekostnaderna med begärda belopp. Socialnämnden motsätter sig dock att utge viss del av administrationskostnaderna och viss del av assistans- utbildnings- och personalomkostnaderna.

Vad avser maj 2014 anser socialnämnden att underlaget visar att 1 476 kr av de begärda assistans- utbildning- och personalomkostnaderna är hänförliga till assistansen varför kostnaden medges. Vidare medges skäliga 2 366,37 kr avseende administrationskostnader under maj 2014, vilket utgör 8 procent av lönekostnaderna. Totalt medges 31 946 kr avseende maj 2014.

Vad avser juni 2014 medges skäliga 2 378,58 kr avseende administrationskostnader, vilket utgör 8 procent av lönekostnaderna. De begärda assistans- utbildning- och personalomkostnaderna avseende juni 2014 medges inte då dessa kostnader inte är styrkta. Totalt medges 32 110,88 kr avseende juni 2014.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Socialnämnden medger numera att utge ekonomiskt stöd för de begärda lönekostnaderna. Förvaltningsrätten finner inte anledning att göra någon annan bedömning. ██████████ överklagande avseende ekonomiskt stöd för de begärda lönekostnaderna ska därmed bifallas.

Den återstående frågan i målet är om socialnämnden har haft fog för sina beslut att inte ersätta de begärda assistans- utbildnings- och personalomkostnaderna samt administrationskostnaderna.

Enligt 9 § 2 LSS har kommunen skyldighet att ge biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Kommunens skyldighet att ge ekonomiskt stöd till skäligen kostnader utgår från de verkliga kostnaderna för insatsen. Med skäligen kostnader avses samma slags kostnader som avseende den statliga assistansersättningen. Det timbelopp som fastställs av regeringen avseende assistansersättning kan därför tjäna till viss ledning vid bedömning av kostnadernas skälighet (RÅ 2005 ref. 86).

Enligt 5 a § förordningen (1993:1091) om assistansersättning avses med kostnader för personliga assistenter löne- och lönebikostnader, assistans- och utbildningsomkostnader, kostnader för arbetsmiljöinsatser, personalomkostnader och administrationskostnader.

I Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:6) om assistansersättning, s. 3-4, uppges följande. Med utbildningsomkostnader bör avses kostnader för kurser, lärare och föreläsare samt lokaler för utbildning och

fortbildning av assistenter och försäkrade. Med personalomkostnader bör avses bland annat kostnader för företagshälsovård, friskvård, kaffe, hudkräm, tvål och liknande till assistenterna. Assistansersättningen bör inte täcka kostnader för andra hjälpmedel än kostnader för enklare arbetstekniska hjälpmedel som exempelvis handskar och förkläden.

Vad gäller assistans- utbildnings- och personalomkostnader har [REDACTED] begärt 1 624 kr för maj 2014 och 158 kr för juni 2014. Socialnämnden har medgett 1 476 kr avseende maj 2014 och helt motsatt sig att utge de 158 kr som begärts för juni 2014.

De begärda kostnaderna för maj 2014 avser kostnader för mat och logi då [REDACTED] assistent varit på kurs, samt traktamente till assistenten för samma kurs. Förvaltningsrätten anser att dessa typer av kostnader är sådana som kan ersättas av kommunen enligt 9 § 2 LSS. I utredningen finns en faktura om 1 476 kr utställd till Din Förlängda Arm avseende mat och logi under kursen för [REDACTED] assistent. I underlaget finns även ett avtal mellan Din Förlängda Arm och assistenten utvisande att assistenten har rätt till traktamente om 148 kr då hon närvarat på den aktuella kursen. Förvaltningsrätten bedömer att den ingivna utredningen är tillräcklig för att styrka att assistansbolaget haft de aktuella kostnaderna och att kostnaderna är hänförliga till [REDACTED] assistans. Vidare får kostnaderna anses vara skäliga och [REDACTED] har därför rätt till ekonomiskt stöd för dessa.

De begärda kostnaderna för juni 2014 avser tvål, handdesinfektion och tvättbalsam. Förvaltningsrätten anser att dessa typer av kostnader är sådana som kan ersättas av kommunen enligt 9 § 2 LSS. Frågan är då om det är styrkt att kostnaderna uppkommit till följd av den assistans som lämnats. Det underlag som ingivits består av en av assistansbolaget egenhändigt upprättad materialbeställning. På materialbeställningen står visserligen ”Sign. emottagen av kund” och en underskrift utan namnförtydligande.

Någon faktura eller kvitto har inte ingivits i målet. Mot bakgrund av detta finner förvaltningsrätten att dessa kostnader inte är styrkta och ekonomiskt stöd ska därför inte utgå.

Vad gäller administrativa kostnader måste det enligt förvaltningsrättens mening finnas ett förhållandevis vitt utrymme för att - åtminstone inom schablonbeloppet – relativt fritt fördela kostnaderna för den personliga assistansen på sätt som bedöms bäst utan att den enskilde riskerar att bli utan ekonomiskt stöd för de verkliga kostnaderna för assistansen. Ett annat synsätt skulle, i strid med syftet med reglerna, kunna begränsa valfriheten (se Kammarrätten i Sundsvalls dom 2014-09-30 i mål nr. 450-13).

██████████ har begärt ersättning med i genomsnitt 233,51 kr per timme avseende maj 2014 och 225,62 kr avseende juni 2014. Schablonbeloppet för assistansersättning för 2014 var 280 kr per timme. Det totalt begärda ekonomiska stödet understiger därmed schablonbeloppet. Vidare utgör de begärda administrativa kostnaderna 8 procent av den totala begärda ersättningen för respektive månad, vilket enligt förvaltningsrättens mening inte är oskäligt högt (jfr RAR 2002:6, s. 1). Detta gäller även med beaktande av att 158 kr inte godkännts för juni månad. Mot bakgrund av detta finner förvaltningsrätten att de begärda administrativa kostnaderna är skäliga. ██████████ har därmed rätt till ekonomiskt stöd för dessa.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts bifaller förvaltningsrätten överklagandet av beslutet avseende maj 2014 och förklarar att ██████████ har rätt till sökt ekonomiskt stöd. Avseende juni 2014 bifaller förvaltningsrätten delvis överklagandet och förklarar att ██████████ har rätt till ekonomiskt stöd med 32 331,30 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C (se bilaga 1).

Jonas Hägerlind

Linnea Nyström har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.